

“בס ימלא טבא”

קובץ

האור לחיים

שנה
שישית

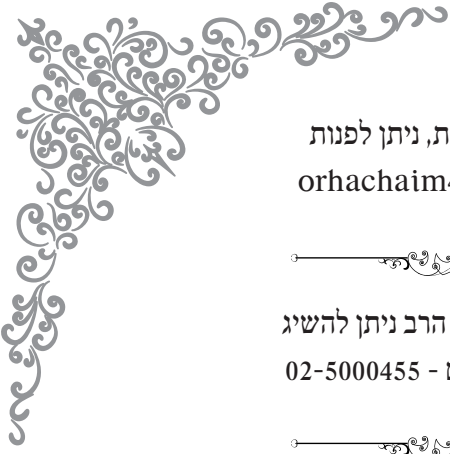
מאמרים ושיחות
מזן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת בראשית תשפ"ד

זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	י-ם
19:24	18:44	* 17:54	ת"א
19:21	18:42	17:52	חיפה
19:21	18:42	17:53	ב"ש

* לנוהגים 40 דק': 17:37



להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com



דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455



בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il



המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',
יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com
או בטלפון: **02-5000455** **02-5380014**
052-7129793



יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים



תוכן עניינים

פרשת בראשית תשפ"ד

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אחר" - חומש בראשית



1 אל תדחה למחר

פרשה למעשה:

3 מה רבו מעשיך ה'

5 ספר האמונה

11 בזכות כוח התורה

שלום בביתך:

18 והיו לבשר אחד



אל תדחה למחר

המבול היה בשנת אלף חמש מאות
חמישים ושש לבריאת העולם. לפי
זה, קין חי אלף חמש מאות חמישים
ושש שנים - יותר מכל בריה אחרת
בבריאה מאז
ומעולם!

אולם למרות שקין
חי למעלה מאלף
וחמש מאות שנה,
הוא לא עשה
תשובה, לפחות לפי
דעה אחת בחז"ל
(בראשית רבה כב, כז).

הייתכן?! כל כך
הרבה זמן היה לו
להרהר במעשהו,
להתחרט ולהצטער ולעשות תשובה.
איך ייתכן שמת בלי תשובה?

התשובה היא: כל הזמן הוא היה טרוד
בהווה, התעסק עם ענייניו העכשוויים.
אמר לעצמו: מחר אתפנה לעשות
תשובה.

וַיֵּשֶׁם ה' לְקִינֹן אֹת לְבַלְתִּי הַפּוֹת אֹתוֹ פֶּלֶא
מִצָּאוֹ (בראשית ד, טו).

חייו של הבל בעולם הזה היו קצרים,
קין אחיו גדע אותם באיבם. וכמה
שנים חי קין עצמו?

"המפתח

לתשובה,

הוא -

עכשיו!"

לפי דעה אחת,
צאצאו למך הרגו.
וכך מובא במדרש
תנחומא (בראשית יא,
ומובא ברש"י בפס' כג):
"נעשה מלאך המות
ק"ל שנה, והוא נע
ונד בקללה. למך
בן בנו היה שביעי
לדורות, וסומא, היה
יוצא לצוד, והיה בנו
אוחזו בידו. אמר לו בנו: כמין חיה אני
רואה. מתח את הקשת כנגדו והרג את
קין".

אך יש דעה במדרש (בראשית רבה לב, ה)
שקין מת במבול - "היה תלוי ברפיון
ובא המבול ושטפו".

חיו, האם הן מועטות או רבות. אדם יכול לחיות מאות שנים ואלפי שנים, ולמות בלי תשובה.

המפתח לתשובה הוא - עכשיו! היום! "אל תאמר לכשאפנה אשנה - שמא לא תיפנה" (אבות ב, ד). אסור לסמוך על יום המחר - "כי לא תדע מה ילד יום" (משלי כז, א). מישהו ערב לך שתחיה עד מחר?!

וכך אמרו חז"ל (שבת קנ"ג ע"א): "רבי אליעזר אומר: שוב יום אחד לפני מיתתך. שאלו תלמידיו את רבי אליעזר: וכי אדם יודע איזהו יום ימות? אמר להן: וכל שכן, ישוב היום שמא ימות למחר, ונמצא כל ימיו בתשובה."

נאמר על קין (ד, י): "וַיְהִי בַּיּוֹם הַהוּא עֵיר". לא נאמר 'ויבן עיר' אלא "ויהי בונה", כל העת עסק בפעילות ובעשייה עכשווית, ולא היה לו פנאי להתבונן ולחשוב על עצמו. אמר לעצמו: הרי יש לפניי עוד שנים רבות, אין מה למחר, כשאתפנה - אעסוק במצבי הרוחני.

וכך חלפו ימיו ושנותיו, עוד יום ועוד יום, עוד שנה ועוד שנה. חלפו אלף חמש מאות חמישים ושש שנים, עד שבא המבול ומחה את כל היקום ושטף גם את קין, והוא מת בלי תשובה.

אם אדם דוחה את עשיית התשובה ל'מחר' - אין שום הבדל כמה הן שנות



מה רבו מעשיך ה'

וככל שנתבונן הרי השאלה חזקה מאוד, עד שאדם בעל הרגשה אינו מסוגל להירגע - מי הוא שעושה את כל זה? ומה צריך לצאת ממחשבה כזו? ככל שהשאלה חזקה יותר, כך התשובה חזקה וחריפה יותר, שישנו נעלם אחד שעושה ומנהיג הכל! והוא זה שעושה את הכל ומנהיג את כל העולם בסדר מופתי כזה!

וכדברי הרמב"ם המפורסמים (פרק א' מלהכות עבודה זרה הלכה ג') שכך הגיע אבי האומה היהודית - אברהם אבינו, לאמונה בבורא יתברך, על ידי שהיה תמיהה היאך אפשר שיהיה הגלגל הזה נוהג תמיד ולא יהיה לו מנהיג ומי יסובב אותו, כי אי אפשר שיסובב את עצמו! עיין שם בדבריו המאירים.

הנה תינוק שנולד הוא קטן, אורכו טפחיים ספורים, והוא גדל, איך הוא גדל?

כשהוא אוכל הוא גדל!

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ (בראשית א, א).

ספר בראשית פותח בסדר הבריאה, כל אדם היה משתוקק לראות את סדר הבריאה, איך כל דבר נברא בדיוק, אולם בהתבוננות קלה יכול האדם לראות בכל עת ובכל שעה את הבריאה כולה! רק דבר אחד העלים מאיתנו בורא עולם, ולעולם לא יכול בשר ודם לראותו, מרוב גודלו, והוא הבורא יתברך בעצמו - פִּי לֹא יִרְאֵנִי הָאָדָם וְחָי (שמות לג, כ).

מִרְן הֵרֵב שֶׁךְ זַע"ל רִגִּיל הִיָּה לֹוֹמֵר (מחשבת מוסר ח"א מאמר ע"ז), כשאדם מתעורר בבוקר ופוקח את עיניו ורואה עולם מאיר ונאה, שמש זורחת, עם כל הצרכים שצריך, יש לו עיניים לראות ושכל להבין, הוא הולך ומדבר, איך זה? "אני"!

מיהו ה"אני" שמבין ומיהו ה"אני" שהולך ועושה? מהו השכל והיכן הוא? איך אני יכול למששו בידיים?

ללא טיים מתעופף באוויר. חלליות מרחפות מחוץ לכדור הארץ. אדם עולה לירח ורואה טרקטור עובד שם ללא אדם שיושב עליו. טילים רודפים אחרי מטוסים ופוגעים בהם.

במבט שטחי נראה שכל הדברים הללו נעשים מאליהם, אך אם יתבונן האדם יבין שכל הדברים הללו פועלים את פעולתם רק מפני שיש מי שתכנת אותם והזין בהם את הנתונים, והוא בעצם המפעיל אותם! בלעדי אותו מתכנת, כל הדברים הללו הינם גולם! חתיכות ברזל וזכוכיות!

כך להבדיל, כל העולם הזה מתוכנת על ידי בורא עולם! ואם מחשב קטן שמתוכנת על ידי בשר ודם, יכול לעשות מיליוני פעולות בשנייה אחת, הקב"ה, מלא כל הארץ כבודו, שיצר את החכמה, על אחת כמה וכמה שיכול להפעיל ולתכנת את העולם כולו! וברצון ה' הכל יכול להיפסק.

מָה רַבּוּ מַעֲשֵׂי ה' פְּלִים בְּחַכְמָה
עֲשִׂיתָ!

האם זה המגדל? והאם האוכל מוסיף הבנה לשכל? האם האכילה היא המחזקת את השכל? הרי פשוט שלא האכילה היא הנותנת שכל, ואם כן מדוע ככל שגדלים מבינים יותר? מדוע בגיל שבעים האדם מבין יותר מבן יום אחד? האם מפני שאכל במשך שבעים שנה יש לו שכל?

הנה זה מוכיח שיש אחד שעושה ובלעדיו אין כלום! אני רואה מכך שיש בורא עולם! ולא רק שאני מבין שיש בורא עולם, אלא אני רואה אותו ממש!

אם שואלים אדם האם אתה רואה את בריאת העולם, הוא צריך לענות: "כן, אני רואה את בריאת העולם בכל רגע! אני רואה את היצירה!"

ניתן להמחיש זאת במשל מחיי היום יום. אדם רואה מחשב בפעולה, מדליק נורות ומציג כתוביות, שולח הודעות ועושה עוד מגוון פעולות מדהימות.

אדם רואה מזל"ט - מטוס זעיר

ספר האמונה

לכאורה היה צריך לומר "בראשית ברא אלוקים שמים וארץ". מדוע נוספה פעמיים המילה 'את'?

אלא - אומר ה"אור החיים" הקדוש - "את" באה לרבות, כמובא בגמרא (פסחים כב ע"ב). ה'את' באה להודיע: אל תטעה לחשוב שרק מה שאתה רואה בעיניים זו הבריאה. בשעה שאתה מסתכל על השמים אתה יודע מה הם מכילים? עולמות עצומים לאין ספור, ואת כל הבריאה כולה של השמים ברא הוא יתברך שמו.

"ואת הארץ" - מעבר לאדמה שאותה אנו רואים לכל מלוא האופק, הקב"ה ברא דברים שונים שנועדו לשמש את הברואים. חלקם טמונים במעמקי האדמה או במים, ובמהלך השנים

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ (בראשית א, א).

הקב"ה "אסתכל באורייתא וברא עלמא" (זהר תרומה דף קסא ע"ב) - תחילה ברא ה' יתברך את התורה הקדושה, וכל מה שנוצר בעולם הוא מחמת הכתוב בה.

רגיל היה אור העולם אדונינו הגר"א מוילנא ז"ל לומר, שאם יש משהו שאינו כתוב בתורה, סימן שבאמת אין דבר כזה... "הַפֶּךָ בָּהּ וְהַפֶּךָ בָּהּ, דְּכִלְאֵי בָּהּ" (אבות ה, כא).

רבנו ה"אור החיים" הקדוש, בדבריו על פסוק זה, מנפץ את כל 'תורת' הכפירה, וזה לשונו: "את השמים ואת הארץ" - דקדק לומר שני 'אתין', לרבות כל הנמצא בעולם".



אלא שישנם דברים גלויים וישנם דברים שאינם גלויים, אותם ניתן לגלות לאחר עמל, כגון הזהב והיהלומים, מרובצים של נחושת ואבץ, ועוד חומרים שונים.

בכל מה שהאדם עושה ומייצר, הוא משתמש בחומרים הנפלאים הקיימים בבריאה, ועל ידי טכניקות שונות הוא מכין מהם חומרים חדשים. אבל אפילו הפרופסור הגדול ביותר לזואולוגיה לא הצליח לייצר יתוש קטן, רק הקב"ה בורא הכל!

וזאת עלינו לזכור ולהאמין תמיד, שכל הבריאה של הקב"ה היא, ובלמוד פסוקי מעשה בראשית נוכל לחזק

התגלו באופנים מכוונים או באקראי, ועוד היד נטויה.

כל זה כלול במילה 'את' של 'ואת הארץ', הבאה לרבות את כל הדברים החומריים הקיימים בבריאה.

"ואת השמים" - ה'את' בא לרבות את כל הדברים הרוחניים שהקב"ה ברא בשמי השמים, הבריאה הרוחנית, שצריך להתעמק ולהתבונן בה, הכל בכל מכל כל ברא הקב"ה.

לא יתכן שיאמר אדם חס וחלילה שיש בריאה שה' יתברך לא ברא אותה, ולא עוד אלא שהכל עשה האלוקים בששת ימי בראשית.

השיעור השבועי

של מרן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

ימי חמישי

ביאורים נפלאים על פרשת השבוע

ימי שלישי

שיעור מוסר

בשעה 21:00 בהיכל הישיבה רח' עזרא 1 ירושלים

orhachaim.co.il

ניתן גם לשמוע את השיעור בטלפון: 02-6400000 שלוחה 9

איך הסלע ששמו ירח מאיר את כל העולם!?

והשמש - מהי? עדיין חוקרים אותה. סוג של אש, שנותן אור לכל העולם כולו.

והתשובה האמיתית לחידה הזו היא שהכל אלוקות. השמש והירח הם משרתים, והוא יתברך "המאיר לארץ ולדרים עליה ברחמים".

הם - השמש והירח - כוחו של בורא העולם. הוא אומר להם: 'תאירו!' והם מאירים, בלי סוללות ומצברים, באור אדיר. ואתה האדם עומד ורואה את האור - ובעצם רואה אלוקות מול עיניך!

אומר הרב וולבה: אילו היה האדם חוקר את חקירת האלוקות שבשמש

בעצמנו את עיקר האמונה החשוב: "אני מאמין... שהבורא יתברך שמו הוא בורא ומנהיג לכל הברואים".



המשגיח הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל, כותב: הקב"ה ברא את האור. מהו האור - אף אחד עדיין לא הצליח עדיין לענות על כך. הירח, למשל, מאיר את העולם כולו. כשאינ ירח, שורר בעולם חושך מוחלט. מהו הפרוז'קטור הזה, שמאיר את כל התבל? רוסיה ואמריקה חקרו את העניין הזה והטיסו חלליות לירח. כשהצליחו להגיע, העולם נדהם. ואז הם ירדו על הירח - המצבר המופלא שמאיר את הלילה בכל העולם כולו - ומה גילו? רק סלעים שחורים. הם חפרו, ו... שום דבר. רק סלעים.

לעילוי נשמת

חיים בן אהרון ז"ל

שנגזר מכוח התורה.

פשוט היה אצלו, שאם נשאל אדם: מהיכן אתה יודע שמחר תזרח השמש, הוא יענה: משום שהבורא הבטיחנו כי "יום וְלַיְלָה לֹא יִשְׁבְּתוּ" (בראשית ח, כב).

מכח הביטחון הזה הוא גם האמין בגאולה, שהרי הובטחנו עליה במפורש "וְאֹלָם חַי אֲנִי וְיִמְלֵא כְבוֹד ה' אֶת פֶּלַח הָאָרֶץ..." (במדבר יד, כא). לכן הגם שאנו חיים כעת בלילה ובחשכת הגלות "תִּנְשֵׁת חֹשֶׁךְ וַיְהִי לַיְלָה" (תהילים קד, ט), מכל מקום עוד יאיר כבוד ה' ויכירו כולם בכוח מלכותו!

עם כל זאת - סיפר רבי מרדכי - בבוקרו של כל יום היה נוהג ה"חפץ חיים" ללמוד, לפני תפילת שחרית, את פרשת הבריאה, המחזקת את האדם באמונה!

היה קורא בנעימה את פסוקי מעשה בראשית, מתחילת החומש ועד ויכולו: "בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ", הקב"ה ברא את השמים ואת הארץ, "והארץ היתה תוהו", לא היה כלום, רק "חושך על

ובירח, היה נבהל לראות את האור. הוא היה קם בבוקר, מתחבא במערות ופוחד לראות את האור בעולם, שהוא אורו של ה' יתברך המאיר לארץ.

בתורה הקדושה, ובפרט בבריאת העולם, טמונים יסודות האמונה. אלו לא סתם סיפורים - כדברי הזוהר הקדוש (ח"ג דף קמט ע"ב): תיפח רוחם של החושבים כי התורה היא סיפורי מעשיות!

את כל הבריאה הזו ברא בורא עולם. וכדי שתשמר בלב האדם האמונה הזו שבורא עולם הוא הבורא ואין עוד אחר זולתו, והוא לבדו ברא ולא היה איתו שום מסייע, עליו לחזק את הדברים בלבו בכל יום.

במשך שנים אחדות זכה הגאון רבי מרדכי פסח פודרבסקי זצ"ל לשמש את ה"חפץ חיים" זצ"ל, והתפעל מאמונתו החושית.

ה"חפץ חיים" ראה את כל הנעשה בעולם במבט של תורה. זו היתה צורת ההתבוננות שלו גם בטבע,

דברים שמופלאים מאיתנו אין לנו רשות לעסוק בהם וגם לא נשיג אותם לעולם. אך לפני כן, יש בבריאה דברים מופלאים שעדיין נחקרים וחכמת הבורא ניכרת בכל תגלית חדשה.

ומאז ועד היום הקב"ה מחייה אותנו ומשגיח עלינו, הוא הזן, המפרנס והמקיים והכל בידו. הקב"ה יכול ברצונו אף להחריב הכל ברגע אחד, והיה כלא היה.



פעם בשבת בראשית הגיעו אל מרן ראש הישיבה, רבנו הגרא"מ שך זצ"ל נכדיו וניניו, ואחד הנינים בכה ואמר: "סבא, סבא..."

"מדוע אתה בוכה?" שאלו הסב הגדול.

"לא נתנו לי לרקוד בשמחת תורה עם

פני תהום"..." "ויאמר אלוקים יהי אור... ויקרא אלוקים לאור יום"...

הוא נהג לומר, כי בתקופתנו ירדה לעולם רוח קרה וקפואה, שבאה לקרר ולכבות את זיק האמונה, וחייב כל אדם לחזק את עצמו באמונה כנגדה (שיחות החפץ חיים ח"ב עמוד ע אות פד).

כאשר לומדים פרשה זו, רואים כיצד ברא הקב"ה את עולמו והכל נהיה בדברו, וכך מתחזקת האמונה כנגד כל הכוחות המשחיתים המנסים לערער אותה.

"בראשית ברא אלוקים" זהו סדר הבריאה. לפני כן לא היה שום דבר, רק הקב"ה. בורא עולם היה בורא עולמות ומחריבן, בורא ומחריב, ואחר כך ברא את העולם שבו אנו חיים (בראשית רבה ג, ט).

אמנם "במופלא ממך אל תדרוש",



ספר התורה".

להתקיים ולתת את יכולם ויפרחו
וישגשגו - צריך להשקותם.

יש לאדם אמונה, אבל כדי שהאמונה
הזאת תישאר, תפרח ותשגשג,
ותתקיים בתוכו - עליו 'להשקות'
ולטפח אותה מידי יום ביומו.

ועל כן נלמד ונשנן פסוקים של אמונה,
ונקרא על גדולי ישראל שהתחזקו
באמונה בה' יתברך, כדי להשקות את
האמונה שנמצאת בלבנו. כי לולא זאת
עלולה האמונה בלבנו לכהות, חלילה.

נענה הרב שך ואמר לו: "אני אתן לך
משהו גדול מאוד שתרקוד איתו. הנה
לך ספר בראשית, ובו כתוב שהקב"ה
ברא את כל העולם כולו! דע לך שזה
היסוד של כל התורה, וכעת קח,
תרקוד ותנשק את הספר, כמו את
ספר התורה".

בספר בראשית בפרשה הראשונה
כתובים יסודות האמונה ופרשה זו יש
ללמוד היטב היטב. כי האמונה היא
כגן שושנים, וכדי שהשושנים ימשיכו



בזכות כוח התורה

אריה, נמר, שועל וצבוע כולם יחד.



בהיותי בדרום אפריקה, לקחו אותי בני הקהילה לגן חיות, לראות את החיות השונות.

נסענו במכונית וראינו אריות רובצים, עם רעמת השיער המרשימה שלהם, ובשלב מסוים קמו מרובצם והסתובבו הנה והנה, משחרים לטרף. עמדו שם אנשים, צמוד לעץ, ותפקידם היה להאכיל את האריות. נתנו לאחד האריות כבשה ומיד טרף אותה.

אחר כך הראו לי את הצבוע. כשרואים אותו נראה שמדובר בחיה תמימה, כמו כבשה, אבל אמרו לי שזו חיה מסוכנת עד מאוד. לעיתים כשהוא רואה בן אדם - הוא קופץ ומשתולל, ואם יצליח - יטרף אותו.

שבועיים לפני שהגעתי למקום - כך סיפרו לי - היה אדם שירד לצלם את הצבוע ומיד טרף אותו ולא השאיר

וַיֵּצֵר ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם עֶפְרָם מִן הָאָדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נְשָׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה (בראשית ב, 7).

חז"ל (בראשית רבה יד, ד) עומדים על ההבדל בלשון שיש בין יצירת האדם, ששם נאמר "וַיֵּצֵר" בשני יו"ד, לבין יצירת שאר הברואים, שנאמר בה "וַיִּצְר" ביו"ד אחת, וביארו: "שני יצרים ברא הקדוש ברוך הוא, אחד יצר טוב ואחד יצר רע". האדם בנוי גם מיצר הרע, והוא חלק בלתי נפרד ממנו.

זאת ועוד, מיד לאחר שהתורה כותבת (בראשית א, כה) "וַיַּעַשׂ אֱלֹקִים אֶת חַיַּת הָאָרֶץ לְמִינָהּ וְאֶת הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְאֶת כָּל רֶמֶשׂ הָאָדָמָה לְמִינֵהוּ" נאמר: "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים נַעֲשֶׂה אָדָם". זאת כדי לומר לנו, שביצירת האדם ניתנו בו התכונות והטבעים של כל בעלי החיים. אדם שאינו עובד על עצמו יכול להיות ג'ונגל אחד גדול... יש בו תכונות של

מגדל תלמידים, שיש בהם תכונות של חיות טורפות, ואסור לו להסיח דעת מהם.

ממנו מאומה, ראשו על פְּרָעָיו וְעַל קַרְבּוֹ (שמות יב, ט).

כל החיות הללו - ישנן באדם!

היצר הרע אורב לאדם כל חייו ומנסה בכל כוחו להפילו. כדי לנצחו יש להתאזר בעוז ובתעצומות.

המפרשים המשיילו על כך משל נפלא: ילד קטן התייתם מאמו, וכעבור שנים ספורות קבר גם את אביו רח"ל. הילד נותר לבדו, כשבידו סכומי כסף גדולים שהוריש לו אביו.

מאחר והיה עדיין צעיר לימים, ולא הבין בין ימינו לשמאלו בענייני עסקים, שמח ביותר כאשר הגיע אליו דודו ויעץ לו שיעביר לו את הכסף, והוא יקנה עבורו חנות גדולה, יעשה בה עסקים טובים, וישלשל לידינו את כל הרווחים.

הילד הסכים ונתן לו את כל הכסף. הלך הדוד, פתח חנות והחל למכור בה, אולם את הרווחים שלשל לכיסו האישי... כשהיה היתום מגיע ומתעניין

ה"חפץ חיים" זצ"ל היה אומר שחובה על כל אדם לדעת שהוא רוכב על סוס פראי, שעלול לדרדר אותו בכל רגע לבאר שחת, ועליו לרסנו תמיד, בכל הכוח! ה"סוס" אלו המידות והתכונות השליליות שיש בו.

רבינו יונה מסביר בסיפרו "שערי תשובה", שאדם מורכב משני יסודות מנוגדים: בעל חיים ומלאך, ובשעה שהקב"ה המליך את האדם על כל בעלי החיים, הוא התכוון בעיקר להמליכו על ה'בעל חיים' שבגופו!

הגאון רבי צבי הירש ברוידא זצ"ל (בן אחותו וחתנו של עמוד המוסר רבי שמחה יוסל ברוידא - הסבא מקלם זצ"ל), סיפר כי חותנו היה אומר תמיד שתפקידו הוא להשגיח על חיות טורפות, ואסור לו להסיט את מחשבתו לרגע אחד מהן, כיוון שברגע אחד הן עלולות לטורפו... כוונתו היתה לומר שהוא

שמע הילד לעצתו. סילק את הדוד,
והחל להרוויח.

עד כאן המשל, ועתה לנמשל:

אותו דוד שתלטן וגולן הוא היצר הרע. כל זמן שחובר אדם ליצרו הרע, אין לו סיכוי להצליח. היצר בא להציע לו: 'בוא נעשה עסקים ונרוויח. לך לפה ולפה, עשה כך וכך...' וכשהאדם שומע לו ועושה כדבריו, הוא אינו מרגיש בשום הנאה. עצב גדול ממלא אותו.

הוא בא אל היצר וטוען: 'היכן הכסף? היכן ההנאה שהבטחת לי?' והיצר מוציא לו את פנקסי החובות ומצקצק בלשונו: 'ה' יעזור... יש הרבה חובות...' ברגע שיסלק את היצר הרע מחייו - מיד יתחיל להרוויח. פתאום יגלה כי

במצב הרווחים, היה מוציא את פנקסי החובות וההוצאות, ואומר: 'המצב קשה. ה' יעזור...' כשביקש היתום כסף לאוכל, היה הדוד מוציא לו לחם, פירות וירקות ושאר מאכלים משלו ונותן לו כדי להשביע את רעבונו. כסף לא קיבל הנער מעולם.

כעבור תקופה הגיע הבן לבית רבו של אביו, שהאב היה אוהבו ומעריכו מאוד. התעניין הרב במצבו הגשמי, והבן סיפר דברים כהווייתם: אביו, אומנם, השאיר לו ירושה מכובדת מאוד, אולם משום מה הרווחים מתמהמהים מלבוא, ובינתיים הוא צובר עוד ועוד הפסדים...

מיד יעץ לו הרב שיסלק את דודו מן השליטה על הכסף וכך יצליח.

להצלחת

יונתן בן מוניק

"שמעתי את אחד מחברי הכנסת אומר שצריך לעקור את החרדים מהשורש, ואני מעוניין לדעת מהי תגובתו של הרב על דבריו, ולנסות להבין כיצד נראה עולמם של החרדים".

"יש כאן, בסמוך, כולל אברכים", אמר לו הרב. "גש לשם. הם יסבירו לך".
 "מה אתם עושים כאן כל היום", שאל האישי את אחד האברכים, לאחר שהגיע לכולל.

"אתה רואה את הספר הזה? זוהי גמרא. אותה אנחנו לומדים כל היום".
 "ולא נמאס לכם לקרוא ולקרוא כל היום, כל יום?"

"זהו תענוג עליון. הלוואי והיו לנו עוד כמה שעות ביום, שהיינו יכולים להוסיף וללמוד בהן מהגמרא הזאת".
 "אינני מסוגל להבין איך אפשר ליהנות מקריאת ספר אחד כל כך הרבה זמן".
 "בא ותנסה בעצמך", הציע האברך ודאג שאחד האברכים יקבע איתו חברותא כמה פעמים בשבוע.

חיינו מאושרים מכוח לימוד התורה ושמירת מצוותיה.

איך אפשר, אם כן, להתמודד מול היצר הרע ומול הכוחות המסוכנים הללו?

ישנו כוח אחד ויחיד, שרק באמצעותו אפשר לנצח את יצר הרע: "בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין" (קידושין לע"ב).

בכוח התורה אפשר לנצח את היצר הרע! אדם שיש בו יראת שמים ומידות טובות, והוא מתאמץ ללמוד את התורה הקדושה - יוכל בסייעתא דשמיא לנצח את יצרו!

סיפר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל, רבה של רמת השרון:

יום אחד הגיע אליו בן אדם וביקש הסבר: "מה זה כל העניין הזה עם החרדים?"

"למה כוונתך?" התעניין הרב.

עדיין איננה יודעת מכלום. לאט - לאט גם היא תדע, בסיעתא דשמיא..."



סיפר אברך, מלמד בתלמוד תורה,
שאני מכירו באופן אישי:

"עמדתי לדיון בפני איזושהי ועדה כדי להגדיל בחמישה אחוז את אחוזי הנכות שיש לי. בפגישתי הראשונה דחו אותי וקבעו לי דיון נוסף בתאריך מאוחר יותר. במועד השני לא יכולתי להגיע משום שמסרתי שיעור שבשום אופן לא יכול הייתי לבטלו או לדחותו. כעבור תקופה קיבלתי טלפון שאני מוזמן פעם נוספת לוועדה, וככל הנראה יאשרו לי קבלת סכום של שלושים אלף שקל. כמובן ששמחתי מאוד ובישרתי לאשתי כי מחר לא אמסור את השיעור, ואלך לקבל את

מספר הרב אדלשטיין זצ"ל, כי כעבור תקופה לא ארוכה יצא לו להתפלל תפילת מנחה בכולל. להפתעתו מצא את האיש הזה אוחז סידור בידיו ומתפלל בדבקות.

האמת היא שלא היה בטוח שאכן זהו האיש, וכשסיים להתפלל שאלו: "האומנם אתה הוא אותו האיש שבא אלי בבקשה להבין מה הם החרדים?" "כן", ענה, "אני הוא האיש. במשך התקופה הקצרה שאני כאן למדתי להכיר מי הם ומה הם באמת. למדתי להכיר עד כמה התורה הקדושה מעדנת ומרוממת את האדם, ומשפיעה לטובה על תכונותיו ומידותיו".

"אולם", המשיך כצופן סוד, "זאת אבקש: שהרב לא יגלה לאשתי. היא



הכסף.

נשמעה המומה: "אדוני! האם באמת אתה מתכוון לוותר על קבלת שלושים אלף שקל?"

"שיעור תורה. ביטול תורה, יקרה היא מפנינים..." ניסיתי להסביר, אך היא לא הבינה דיבורים כאלו, וסגרה את הטלפון.

כעבור זמן אני מקבל שיחת טלפון:

"שלום, אני המזכירה שדיברתי איתך אודות הפגישה שהיתה אמורה להכניס לכיסך סכום כסף גדול, וביטלת אותה בגלל ביטול התורה שהיא גרמה לך. אוֹמֵר לך את האמת, אדוני! חשבתי רבות על הדברים. הייתי רגילה לראות את החרדים

אשתי לא נראתה שמחה כמוני: "האומנם תבטל שיעור תורה בשביל כסף? האם התורה כל כך זולה בעיניך ואתה מוכן לוותר עליה בשביל שלושים אלף שקל?"

נדהמתי מתגובתה. איזו אהבת תורה נפלאה יוקדת בקרבה, איזו אמונה טהורה היא משדרת בדבריה. "את צודקת", השבתי. "פי טוב סְחָרָה מְסַחֵר כֶּסֶף וגו', יְקָרָה הִיא מְפִינִים וְכָל חֶפְצֵיךָ לֹא יִשׁוּן בָּהּ" (משלי ג, יד-טו). צלצלתי מיד לוועדה והודעתי על ביטול הפגישה.

המזכירה שמעברו השני של הקו

השיעור השבועי

של מרן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

ימי המישי

ימי שלישי

ביאורים נפלאים על פרשת השבוע

שיעור מוסר

בשעה 21:00 בהיכל הישיבה רח' עזרא 1 ירושלים

orhachaim.co.il

ניתן גם לשמוע את השיעור בטלפון: 02-6400000 שלוחה 9

דעי לך כי הרווחתי דבר גדול יותר:
שיעור תורה שלא ביטלתי, וקידוש
שם שמים בזכותך".

בלי תורה אדם לא יכול להשתלט על
התאוות, לא על תאוות המזון ולא על
כל תאוה אחרת.

כאמור, באדם יש את כל התכונות
של בעלי החיים, הוא גם שור - האם
תוכל לשים לשור סרט אדום מול
עיניו ולבקש ממנו שלא ישתולל? איך
יכול בן אדם לוותר על שלושים אלף
שקל? רק על ידי כוח התורה!

ודעו לכם רבותי! התורה אף פעם אינה
נשארת "חייבת".

כאנשים שרק לוקחים, ומשתמטים
מכל נטל של נתינה. בעקבות אותה
שיחת טלפון למדתי להכיר עד כמה
רחוקה האמת ממה שידעתי. הבנתי
עד כמה מייקרים אתם את התורה
הקדושה, וברצוני להודות לך על שינוי
זווית הראייה שהענקת לי על כל נושא
הדת ולומדי התורה".

"אני הוא זה שמודה לך", השבתי.
"אני שמח שהצלחתי להרוויח מכל
העניין קידוש שם שמים, שהוא דבר
חשוב ונשגב ביותר".

"ואת הכסף לא קיבלת? האם לא
נקבע לך מועד אחר לקבלתו?"
"בינתיים לא נקבע לי מועד נוסף. אבל

והיו לבשר אחד

מידת החסד הוטבעה גם כבריאת האדם ואשתו.

מטבע בריאתם הם היו צריכים להיות בריאה אחת! מה שגרם להפרדה ביניהם היה חטא עץ הדעת. חטא זה גרם לאיזשהו קָרע, שיוצר הרגשה פְּאָלוּ הם שתי בריות נפרדות.

עבודתנו בעולם היא, אפוא, לתקן את עוון עץ הדעת - ואז, ירגישו שניהם, האיש והאשה, שהם באמת גוף אחד, בריאה אחת, ותרבה ביניהם הַקְּרָבָה, האהבה והאחוזה השלום והרעות.

הרמב"ם בהלכות עדות (פרק יג הלכה ה) כתב: "האב עם בנו כראשון בראשון הוא", ולפיכך הם פסולים להעיד ביחד.

ובהלכה הבאה (הלכה ו) כתב: "כל אשה שאתה פסול לה - כך אתה פסול לבעלה, שהבעל כאשתו. וכל בעל שאתה פסול לו - כך אתה פסול

על פן יעזב איש את אביו ואת אמו וידבק באשתו והיו לבשר אחד (בראשית ב, כד).

הרמח"ל בספרו דרך ה' (חלק א פרק ב, בתכלית הבריאה) כתב, ש"דרך הטוב להיטיב לאחרים". משום כך, הקב"ה - הטוב - השתית את העולם על החסד, וכמאמר הכתוב (תהלים פט, ג): "פִּי אֶמְרָתִי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה".

הקב"ה ברא את האדם "בְּצִלְמוֹ בְּצַלְמֵ אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ". כמובן שאין לנו שום תפיסה בבורא יתברך: "אנת הוא עילאה על כל עילאין, סתימא על כל סתימין, לית מחשבה תפיסא בך כלל" (פתח אליהו). אין באפשרותנו לייחס אליו יתברך מושגים לפי דרגת ההבנה שלנו בהם. ומכל מקום, כבר ב"ג מידות של רחמים מייחסים לבורא יתברך מידות כמו "רחום, חנון, רב חסד" - ואת המידות האלו שלו, ומידת החסד בכללם, הוא הטביע כביכול באדם שנברא "בצלמו".

כאשר אדם מרגיש שהוא יוצר משהו, 'יש מאין', יש לו התלהבות פנימית, ורצון עמוק ועז, להיטיב עם מה שיצר, ולכן האב משתוקק בכל עת להטיב עם ילדיו.

וכאן עלינו מדרגה: הרצון של אב להטיב לבנו איננו נובע רק משום מידת החסד. זוהי מציאות אחרת, הרבה יותר פנימית ועמוקה.

כל אחד מרגיש זאת על עצמו: איזו הרגשה יש לו כשהוא צריך לעשות חסד עם חברו, ואיזו הרגשה הוא חש כשנצרך לעשות חסד עם בנו. ברור לכולם שההרגשה איננה אותה הרגשה, וביחס לבנו אדם מרגיש כאילו הוא עושה חסד עם עצמו. הסיבה לכך היא משום שבנו הוא יצירה שלו, הוא ברא אותו יש מאין,

לאשתו, שהאישה כבעלה".

הנה, ביחס לאב ובנו הרמב"ם כותב שהפסול הוא "ראשון בראשון", אולם ביחס לבעל ואשתו - הם אינם נקראים "ראשון בראשון" אלא הם "אחד", משום ש"אשתו כגופו".

בחיי הנישואין צריכים שני בני הזוג לשאוף ולהשתדל להרגיש שהם בריאה אחת: הבעל ירגיש שאשתו כגופו, והאישה תרגיש שבעלה כגופה.



הקב"ה ברא את העולם יש מאין כדי להטיב לכל ברואיו. גם את התכונה הזאת הקב"ה הטביע באדם. הוא טָבַע באדם שגם הוא יוכל, בבחינה מסויימת, ליצור 'יש מאין': להוליד ילדים.

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
 זיווג הגון, רפואה שלימה
 או להבדיל, לעילוי נשמה
 לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

עשיית חסד.

ואם ביחס לאבות ובנים, שהרמב"ם מגדיר אותם "ראשון בראשון" - עלינו מדרגה, ואדם כל כך קרוב לילדיו כמו שהוא קרוב אצל עצמו - ביחסים שבין בעל לאשתו ובין אשה לבעלה על אחת כמה וכמה. "אשתו כגופו" זו עלית מדרגה נוספת!

על בעל ואישה אומרת התורה הקדושה "וְהָיוּ לְבֶשֶׁר אֶחָד". וכשם שאם יד ימין עשתה תנועה שגרמה כאב לגוף, לא יעלה על הדעת שיד שמאל תכעס עליה ותכה אותה - כך בדיוק צריכה להיות המציאות בין בעל ואשה.

אין מקום לכעוס זה על זה, כאשר בני

ואין להשוות בין הרצון להטיב עם נברא יש מאין, לבין הרצון להטיב עם מה שכבר עשוי.

הרגשת האדם תהא שונה כאשר יספרו על מישהו שמרגיש לא טוב ושהוא מאושפז בבית חולים, לעומת אם יספרו לו שבנו לא מרגיש טוב ומאושפז בבית חולים. עבור בנו הוא "יהפוך עולמות": ירוץ, ידאג, יתמסר, לא תהיה לו מנוחה, ירגיש שכאב בנו כואב לו וכיוצא בזה.

למה ביחס למישהו אחר זה לא כך?

התשובה לכך היא כאמור, שליצירה של יש מאין ישנה התייחסות מסוג אחר לגמרי. ישנה הרגשת מחויבות הרבה יותר עמוקה.

הרצון להטיב עם בריה כזאת נובעת ממקור הרבה יותר עמוק מאשר

לעילוי נשמת
צילה בת חוה ז"ל

לעמול - עמל חיים - כדי לעקור אותן
מקרבנו.

מספרים סיפור ידוע על הצדיק
הירושלמי, רבי אריה לוי זצ"ל, שפעם
אחת כאבה לאשתו הרגל. הם הלכו
לדוקטור נחום קוק, מבית חולים
הדסה.

כראות הדוקטור את הרב, פנה אליו
ושאלו:

"מדוע תָּרַד כבודו את כל החרדה
הגדולה הזאת לבוא אלי? מה אירע
לו?"

"באנו אליך משום שכאבה לנו מאוד

הזוג הם גוף אחד, בשר אחד! גוף אינו
כועס על עצמו!

אם, חלילה, יש מציאות כזו בבית -
סימן מובהק הוא שחל איזשהו קָרַע
ב"וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד".

קרע שנוצר בעטיו של עוון עץ הדעת.
וכטבעו של קרע, הוא הולך ומתרחב,
הולך ומתפשט, אם לא דואגים לאחות
אותו בעוד מועד.

עבודתנו, כאמור, לתקן בכל עת את
אותו עוון, ואז תחזור ההרגשה של
"וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד". בחטא עץ הדעת
הנחש הקדמון הטיל זוהמה בעולם,
וממנה נולדו כל המידות המושחתות,
הכעס, הפירוד, השנאה, שאותן עלינו

השיעור השבועי

של מרן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

ימי שלישי ימי המישי

שיעור מוסר ביאורים נפלאים על פרשת השבוע

בשעה 21:00 בהיכל הישיבה רח' עזרא 1 ירושלים

orhachaim.co.il

ניתן גם לשמוע את השיעור בטלפון: 02-6400000 שלוחה 9

אישה שמעירה לבעלה: "למה אתה לא קם? תקום כבר! מאוחר", או: "למה חזרת מאוחר? איפה היית?" - חובה על הבעל להבין שגופו, שלו, הוא המדבר אליו! זה לא מישהו זר שמדבר אליו!

לגוף שלו כואב לראות שכולם קמו והוא עדיין לא... הגוף שלו מתבייש. הגוף שלו גם דואג לו בעקבות האיחור בשיבה הביתה.

אבל אם הבעל עונה: "מה את רוצה מהחיים שלי? האם הפכת להיות המשגיח שלי? היו לי כבר מספיק משגיחים שהעירו לי ושאלו אותי למה אֶחָרָף. אני לא צריך משגיח נוסף בבית..." - מה נאמר על תגובה שכזאת?

זהו הנחש הקדמוני שנכנס הביתה,

הרגל", השיב הצדיק.

"לא הבנתי", אמר הדוקטור. "למי כואבת הרגל?"
"לנו"...

רק אז התעשת הדוקטור, וביקש לראות את הרגל הכואבת להם, זרבי אריה הצביע בידו על הרגל של אשתו: "זו הרגל שכואבת לנו!"

זו איננה מליצה בעלמא או איזה "סיפור יפה" בלבד - זוהי מציאות חיים של "זְהִי לְבָשֶׁר אֶחָד!"

זו הרגשה שקיימת בין בני זוג שחיים כגוף אחד! זה לא "ראשון בראשון" - זה "אשתו כגופו". למדרגה כזאת עלינו לשאוף להגיע בתוך בתינו.



הבה ניקח דוגמא מצויה:



יָשֵׁם ה-ו-י-ה ברוך הוא, מהותו חסד.
ועל השם הזה - על מידת החסד -
השתית הקב"ה את העולם.

עמלק הפריד את השם הזה: "כִּי יָד
עַל יָם יְהוָה" - גרם לְיָשֵׁם ה-ו-י-ה שלא
יהיה שלם. הוא יצר פירוד בין שני
חלקי השם ושאף לכך שאנשים יאמינו
בפירוד, ייפרדו מהקב"ה ויכפרו בו,
ויאמינו שישנן, חלילה, כמה רשויות
בעולם. שם ה-ו-י-ה, שהוא חסד,
יהיה שלם רק כאשר יימחה זרעו של
עמלק שמהותו פירוד.

כשבני זוג מדברים אחד עם השני
בשפה לא ראויה, כמו זו שתוארה, זוהי
העמלקיות בהתגשמותה!

שפה זו היא שפה של שני בני אדם
נפרדים, והקב"ה רוצה לראות בית

הנחש שהטיל זוהמה בעולם וגרם
לפירוד ולמידות מושחתות.

זהו הנחש שהפך את הבעל ואשתו,
בדוגמא שהבאנו, לשני גופים!

כפי שדיבר הבעל - יכול לדבר רק גוף
אחד אל גוף שני נפרד. גוף אחד לא
מדבר כך אל עצמו!

כל הערה הנשמעת בבית, צריכה
להישמע בצורה מכובדת, בעדינות,
מתוך עבותות אהבה, בסגנון המביע
דאגה ואכפתיות - ולא, חלילה, בסגנון
בוטה ומתקיף.

אך גם התגובה צריכה להיאמר בצורה
מכבדת ומכובדת, ומתוך הבנה כי לא
אדם זר מדבר אלי. הגוף שלי מדבר
איתי.



מציאות כזאת שבעל יגיד "כואב לנו הרגל" כשהרגל של אשתו כואבת. חובה עלינו, כיהודים, להיזהר לבל נדַמָּה להם, חלילה.

עלינו להקפיד על ייחודיותנו כ"עם לְבָדָד יִשְׁפֹּן וּבְגוֹיִם לֹא יִתְחַשֵּׁב" (במדבר כג, ט), לשמור על סגנון הבית היהודי האותנטי, על "וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד".

עלינו לשמור מכל משמר על הנהגת הבית היהודי שלנו, בו איש ואישה הם גוף אחד, דואגים זה לזה, מכבדים זה את זה, ומשתיתים את ביתם על יסודות החסד והנתינה.

יהודי בו בני הזוג הם יחידה אחת, בְּשָׂר אֶחָד, יציקה אחת של חסד, ללא פירוד.



הבעיה המרכזית של כולנו היא, שאנו חיים בתוך עולם זה, עולם שמייבא כל מיני סגנונות, בכל תחומי החיים, מהגויים. קיים רצון בלתי פוסק להתדמות אליהם, רחמנא ליצלן, ובין שאר הדברים המיובאים הוא סגנון הבית, אופיו, ההשקעה בו, וגם סגנון הדיבור שבו.

אצל הגויים לא קיים המושג הזה בין בני זוג שנקרא "וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד". אין



המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א



למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!



להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 5000455 - 02 פקס: 5000502 - 02 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחות
ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לרפואת: רמי בן חוה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ריקאם הי"ו,
ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,
אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו,
התנוקה נטע בת ג'והנה הי"ו

ולעילוי נשמת:
מזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל,
רחל רוחאם (ללה) בת נרקיס ז"ל, תמר בת רגינה ז"ל,
רחל בת נגימה כוכבה ז"ל, לאה בת פנינה ז"ל, אילן בן מוזל ז"ל,
מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל, יעקב בן ברטל ז"ל,
יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל, ר' יצחק בן נעימה ז"ל, תנצב"ה.